

‘Eenzaamheid is als laffe augurk’

In maart van dit jaar vond de week van ‘Instant Loneliness’ door de lockdown online plaats, zonder de geplande voorstellingen, gesprekken en ontmoetingen. Hopelijk gaan die deze maand wel door.

Mirjam van Zelst

Nijmegen

Tijdens ‘Instant Loneliness’ werd in maart door middel van workshops brieven schrijven, heel veel gesprekken en een podcastserie het onderwerp eenzaamheid online uitgediept. Nu is het tijd voor de muziektheatervoorstellingen van Via Berlin en Cello Octet Amsterdam en een ‘live’ verdiepingsprogramma rondom dit onderwerp. Er staan workshops, een talkshow en een zondagsdienst op de planning in LUX Nijmegen.

Muziektheatergezelschap Via Berlin uit Amsterdam, in 2008 opgericht door actrice Dagmar Slagmolen en violiste Rosa Arnold, wil klassieke muziek verweven in hedendaagse verhalen. „Wat wij missen, is dat je in theaters nooit langer en dieper in contact kunt gaan met je publiek”, verklaart Dagmar Slagmolen hun concept. „Daarom willen we langer op een plek blijven met een voorstelling, en echt in gesprek gaan met de mensen.”

Van te voren doet Via Berlin uitgebreid onderzoek naar een thema. „We halen informatie op bij organisaties die met het thema te maken hebben. De resultaten nemen we mee in ons verdiepingsprogramma.” Voor ‘Instant Loneliness’ in Nijmegen werkte het theatergezelschap samen met studenten van de Radboud Universiteit en mensen van LUX, Sterker, Beeldbrengers, Yalla Foundation, RIBW en Wintertuin.

Geëmotioneerd

De combinatie van maatschappelijke vraagstukken met klassieke muziek en theater ligt niet direct voor de hand, beaamt Slagmolen. „Wij vinden dat toneelteksten mensen vaak op een rationeel niveau aanspreken, terwijl muziek rechtstreeks naar binnen gaat en mensen raakt. Na de voorstelling ontstaat zo een groter,

De geur van laffe, slappe augurken na de zondagse kerkdienst

– Dagmar Slagmolen

Iedereen is wel eens eenzaam

– Dagmar Slagmolen

breder gesprek. Mensen zijn geëmotioneerd en delen associaties en herinneringen. Onze vraag is nooit Hoe vond je wat je zag?, maar Wat heb je gezien?”

Hoe ruikt eenzaamheid?

Voor het thema eenzaamheid lieten de onderzoekers mensen antwoorden op vragen als ‘Hoe ruikt eenzaamheid?’ Slagmolen: „Mensen vinden vragen over eenzaamheid lastig. Ze hebben een zetje nodig. Als je ze aan het associëren krijgt, dan vertellen ze verrassende verhalen. Zo kregen we van iemand een heel verhaal over de geur van laffe, slappe augurken die ze vroeger kreeg na de zondagse kerkdienst. Voor haar was dat de ultieme geur van eenzaamheid.”

Het muziektheatergezelschap pretendeert geen oplossingen te vinden in haar voorstellingen. Slagmolen: „Voor eenzaamheid is geen oplossing te vinden natuurlijk. Het hoeft ook niet uitgebannen te worden; het

▲ Centraal in het programma staat de muziektheatervoorstelling ‘Instant Loneliness’ van Via Berlin met het Cello Octet Amsterdam. FOTO MOON SARIS

hoort bij het leven. Wij willen daar simpelweg bijilstaan. Met open ogen in gesprek gaan met elkaar, en vragen stellen. Er bleek veel schaamte te zijn rond dit onderwerp. Maar je bent niet eenzaam omdat je lelijk bent. Of stom. Iedereen is wel eens eenzaam.”

Treurig

Sinds maart praat Ilse Schaminée voor LUX met verschillende groepen Nijmegenaren over eenzaamheid, aan de hand van vragenlijsten van Via Berlin. Bejaarden op de dagcentra waar ze kwam werden vaak treurig van het onderwerp, volgens Schaminée: „Ze begonnen soms te huilen. Toen ze hoorden dat eenzaamheid in alle leeftijdsgroepen speelt, bracht dat troost. Daarom zoeken we in ons programma naar de connectie tussen de verschillende groepen.”

‘Instant Loneliness’ past door zijn benadering goed in het aanbod van Lux, dat meer wil zijn dan een filmhuis, volgens Schaminée. „We willen graag verschillende maatschappelijke en sociale thema’s voor het voetlicht brengen, voor en met mensen uit de stad.” Onderwerpen als het klimaat of inclusiviteit kwamen hierbij al vaker aan de orde, maar eenzaamheid is betrekkelijk nieuw. „We hebben nu waardevolle contacten opgebouwd en hopelijk is de aandacht hiervoor niet incidenteel.”

Centraal in het programma volgende week staat de muziektheatervoorstelling *Instant Loneliness* van Via Berlin met het Cello Octet Amsterdam; een concert door acht cellisten, een danser en een actrice dat vijf keer wordt uitgevoerd. Verder op het programma: filosoferen over eenzaamheid met kinderen in *Brieven aan de*

eenzaamheid, en de talkshow *Buitenstaanders* met BNN-presentatrice en programmamaker Eva Eikhout en Nijmeegse dak- en thuislozen over verbondenheid en eenzaamheid in de stad.

Verder kun je naar een gezellig samenkomen in De Kleine Zondagsviering, is er een programma waarin middels eten, kunst en gesprek de verbinding tussen Nederlander en Nieuwkomer wordt gezocht, en een filmcollege van filmdocent Constant Hoogenbosch, waarin het thema ‘Eenzaamheid in film’ centraal staat. „Laten we hopen dat we het allemaal in de zalen van de LUX kunnen bijwonen, en niet eenzaam achter onze beeldschermen hoeven te blijven zitten.”

■ Instant Loneliness, 24 t/m 28 nov in LUX Nijmegen. Info: lux-nijmegen.nl